

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Dubium I. Quid sit juramentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

sapientissimus : est tamen reprehendendum tale dictum tanquam pessimè sonans.

255 Q. 62. *An peccet, qui ebrium vel stultum vel per-
rum rationis usu non utentem inducit ad blasphemandum.* R. Affirmat Caramuel in Th. Int. L. 2. c. 1. n. 1053, quamvis enim non peccet proferens defectu libertatis, tamen blasphemia, quæ est res intrinsecè mala, utpote inhonoratio Dei, imputatur illi, qui liberè ad eam inducit, uti si non recordantem diei Veneris inducam ad comedendas carnes: quod multò magis valet in priore casu: cum blasphemia sit intrinsecè mala, illa comestio carnis tantùm extrinsecè: unde audiendus non est Gobat, qui in Quin. T. 5. c. 9. & 19. n. 48. à peccato excusat talem inducentem, eò quòd illa locutio non retineat objectivam malitiam, si proferatur sinè usu rationis, nam licèt non retineat respectu proferentis, tamen retinet respectu inducentis, qui tanquam causa principalis censetur illa moraliter proferre per alterum veluti instrumentum, non aliter ac si aliquis per organum vel per os Psittaci talia proferret.

C A P U T II.

De Juramento.

D U B I U M I.

Quid sit Juramentum.

256 **R** *Ess.* Juramentum est invocatio tacita vel
expresfa Numinis divini, tanquam principis
& infallibilis veritatis, in testem alicujus rei
Hæc autem invocatio in eo consistit, quòd
jurans, quantum in se est, cupiat ac velit
Deum

Deum id, quod jurat, testari, & manifestare
 (si, & quando nimirum illi placuerit, sive
 in hac vita, sive in altera) tanquam quod
 ab ipso Deo sit cognitum, & verum. Ita commu-
 niter Doctores. S. Thom. 2. 2. q. 89. a. 1. Bon. Tom. 2. d. 4.
 q. 1. p. 1. Sanch. 3. Mor. c. 1. Laym. L. 4. Tract. 3. Cap. 1.
 Unde resolvitur.

I. Quoad forum internum, jurat, quisquis inte-
 rius intentionem habet, sive formalem sive
 virtualem; & invocat Deum in testem, sive his,
 sive illis verbis, ac signis, sive etiam nullis usus sit;
 ita ut si quis utatur verbis nullo modo impor-
 tantibus juramentum, & is tamen ea putet esse
 juramenta, verè juret; Suar. L. 1. c. 1. Sanch. l. c.
 Layman l. c. Quoad forum autem externum,
 quænam formulæ jurandi rationem habeant,
 ac proinde quæ verba licitè usurpari in conver-
 satione possint, patet ex sequentibus.

II. Quando dubium est de jurantis intentione,
 judicari solet secundum communem acceptio-
 nem verborum, quibus est usus.

III. Veram rationem juramenti habent
 hæ formulæ: testor Deum, vel invoco DEUM
 testem. Item, *Auff meinem Eid: bey meinem Eid:*
 nisi aliud de usurpantis intentione constet: quia
 multi ita loquantur, v. g. *Ich schwyvere dir ein Eid;*
 vel, *bey meinem Eid,* hoc vel illud faciam,
 quorum tamen mens non est seriò id jurare, sed
 tantum iracundè & graviùs affirmare, Laym. c. 2.

IV. Fides à Sacerdotibus loco juramenti
 exigi solita per eorum consecrationem, ut & for-
 mula illa Principum, *bey unser Fürstlichen Ehren,*
oder Trevven, etsi non sint juramentum, tamen in
 foro fori accipiuntur loco juratæ promissionis;

utì & si à personis illustribus vel nobilibus dicatur, *bey meinen Adlichen Ehren, Trewen, und Glauben, vid. Laym. l. c.*

V. Formulæ hæc, *DEUS novit, Deus testabitur suo tempore, coram Deo loquor, Deus novit omnia, DEUS videt meam conscientiam*, censetur tantùm narrative proferri, non invocative (atque adeo non sunt juramenta) nisi aliud constet, aut ex circumstantiis probetur. *Lay. n. 4. Bonac. q. 8. p. 2. ex Suar. Lesf. Sanch. & aliis.*

VI. Non sunt juramenta, quæ dicuntur per modum sponsonis; v. g. *expono caput meum, amputentur mihi aures, nî ita sit, &c. v. Sanch. n. 42.*

VII. Non verè jurat, qui ut juramentum coactus vitet, dicit se jurare per omne id, per quod potest, quia cum nulla res sit, per quam absque necessitate jurare licitè possit, censetur per nihil jurare intendisse.

VIII. Non sunt juramenta, (quòd Confessarii & Catechistæ moneant, ne ex erronea conscientia peccetur) verè, certè, in veritate, *fide boni viri, per fidem meam, fide boni Christiani, vel Sacerdotis, vel Regis; per conscientiam meam, &c.* ut habet *Lesf. Cap. 42. d. 1. n. 4. Bon. l. c.*, quia tantùm significant illum loqui ex dictamine conscientiæ & notitia veritatis; nec in testem adducitur *DEUS*. Esset tamen juramentum, dicere, *per Fidem Catholicam, per S. Evangelium*, quia tunc censetur in testem adduci illius Fidei & Evangelii auctor. *Vid. Laym. l. c.*

IX. Non jurat, qui dicit: *Tam verum est quàm Sol lucet, quàm hîc sedeo, ambulo, &c.* Unde etsi comparatio falsa sit, tantùm est mendacium, cum nullus in testem invocetur. Idem est, si dicat:

quod

quod dico, est Evangelium, est instar Fidei, est de Fide, &c.

X. Quamvis hæ & similes comparationes (tam verum est quàm DEUS est, quàm Christus est in Venerabili Sacramento, quàm verum est Evangelium: item, tam sum innocens quàm B. Virgo, vel S. Franciscus, &c.) communiter videantur continere juramentum cum blasphemia; id tamen non satis apparet, quia nullus in testem invocatur. Neque videtur esse blasphemia, si fit verum, & animus proferentis sit significare tantum similitudinem; ut sensus sit, hoc esse verum suo modo, sicut alterum est verum suo modo. Tum verò esset blasphemia, si usurpans intenderet significare, tantam esse (secundum æqualitatem) in suo dicto certitudinem, quanta est in ea veritate Fidei. *Sanch. 2. Moral. c. 31.*

XI. Non est juramentum, cum quis jurat per creaturas, in quibus nihil divinæ bonitatis specialiter elucet: quia tunc non censetur adduci cum relatione ad Deum, ut si dicas: *Juro per hanc barbam, vestem, &c.* Censetur autem juramentum, cum fit per creaturas nobiles; cum per eas tunc accipiatur earum Creator, ut qui in iis singulariter residet ac relucet: sic v.g. dum juratur per cælum, intelligitur illius habitator; dum per terram, is, cujus hæc scabellum; dum per templum, is, qui ibi colitur; dum per aliquod Sacramentum, is, qui instituit; dum per crucem, is, qui in ea fixus est; dum per Evangelia, ea tangendo aut nominando, is, cujus ea verba sunt. *Bonac. q. 1. p. 1. n. 4. ex SUAR. c. Sanch. ll. cc.*

A D D E N D A.

Q. 63. Quot modis fiat juramentum.

L 5

257

R.

R. Cum Tamb. hic L. 3. c. 1. §. 1. n. 2. his quatuor,
 1. *Mente*, si intra animum aliquid affirmes vel
 spondeas, Deumque in confirmationem invoces
 velut testem : 2. *Nutu*, uti si tibi dicatur, jures
 per Deum, & tu oculis vel capite annuas : 3. *Facto*,
 uti si oblatum ad jurandum Evangelium tangas :
 4. *Verbo*, etiam unico, dicendo aut scribendo, v.g.
 juro, in iis circumstantiis, quando sic intelligitur
 Deus vocari in testem, uti rectè *Dicast. de Juram.*
d. 1. num. 108,

258 Q 64. *Quandonam præterea censetur quis jurare
 vel non jurare.* R. *Gob. T. II. à n. 483.* plurimas affert
 formulas, 1. *ô Deus ! esto mihi testis*, dicit non esse
 juramentum, sed meram precationem : *contra est*,
 nam videtur esse invocatio Dei pro confirma-
 tione veritatis, ergo est juramentum : 2. *Nego Deum*,
si ita non sit, est mera blasphemia ; & quidem
 hæreticalis, uti vult *Castrop. T. 17. D. 2. P. 2. §. 3 :*
 3. *Juro per caput Christi*, si cum debita reverentia
 dicatur, est licitum juramentum ; si cum vili-
 pendio, est juramentum cum blasphemia, *Gobat &*
Dicast. n. 194. 4. *Sim nequam, sim fur, si ita non est*,
 non sunt juramenta, *Dicast. n. 161.* 5. *Juro per meam*
animam, est dubium, an sit juramentum, inquit
Tamb. §. 3. num. 4, ex communi tamen usu, inquit
Castrop. T. 14. d. 1. p. 1. n. 7. Gob. n. 486, Dicast. n. 119,
 censetur esse juramentum, quia anima interponi-
 tur velut clarissima Dei imago, vel ut Deo specia-
 liter obligata: quòd si diceretur *juro super animam*,
 videtur esse juramentum execratorium. 6.
Juro per me ; per eum, qui sum, aliqui volunt esse
 juramentum, quia homo est Creatura perfecta,
 in qua specialiter relucet Deus : *Suar. tamen Sanch.*
& Dicast. n. 124. rectiùs putant ex usu non recipi
 velut juramentum, sed tanquam interpositionem
 autho.

authoritatis vel fidei humanæ. 7. Sacerdos jurans fide sacerdotali; item Princeps in fide Principis &c, si id faciant in circumstantiis, in quibus exigi solet juramentum, debent in utroque foro præstare omnia, atque si jurâssent per Evangelia: idem est, si in Judicio jurâsti, v.g. per fidem viri nobilis, quando tenebaris jurare per Deum: idem putant etiam extra Judicium *Sanch. Gob. n. 488. Dicast. num. 105. & 131.* aliique, si deliberatè dicantur talia verba, per consuetudinem esse & accipi velut juramenta. 8. Jurans per tactum libri, quem putavit esse Evangelia, reipsa juravit, licèt fuerit alius liber, quia error est tantùm materialis, *Tamb. §. 1. n. 4. 9.* Si jures per ignem vel aërem, non sunt juramenta: Si per ignem Dei, aërem Dei, sunt juramenta, *Tamb. §. 3. n. 20.* 10. Si per aliqua, de quibus dubitatur, an per illa invocetur Deus, neque positivè intendas invocare, neque intendas non invocare, quia non advertis, nec de hoc cogitas, reipsa non juras, *Tamb. n. 6.* 11. Si quis dicat verba, quæ non continent juramentum, velitque per ea jurare, reipsa jurat, si sciat, quid sit jurare, nempe quòd sit Deum vocare in testem; si autem nesciat, quid sit jurare, uti sæpissime non sciunt rudes, etiam si voluerit jurare, aut facere quod alii faciunt, reipsa non juravit, sed inefficaciter tantùm jurare voluit, quia Deum non vocavit in testem, non enim cognovit se hoc facere aut velle, *Tamb. §. 1. n. 8. Dicast. n. 102.* 12. Quando quis protulit verba ambigua, de quibus ex usu communi non constat, an contineant juramentum vel non, standum est intentione proferentis, & si quidem non solet jurare, censendum est non fuisse intentionem jurandi; si autem solet jurare, præsumendū est fuisse intentionem jurandi, *Dicast. n. 104.*

259 Q. 65. *An falsò jurans veipsa juret.* R. Jurat, quamvis enim non velit, ut Deus absolutè testetur suam falsitatem, cum hoc sciat esse impossibile, tamen, quantum in se est, vult, ideoque invocat Deum, ut si possit, testetur falsitatem esse veritatem, & in hoc consistit gravissima malitia perjurii, *Castrop. P. 1. N. 8.*

260 Q. 66. *An omne juramentum falsum etiam sit blasphemia.* R. Communiter negatur cum *S. Th. 2. 2. q. 13. art. 3. ad 2. & Sanch. in Dec. L. 2. c. 32. n. 33,* sed *Castrop. T. 17. D. 2. P. 2. §. 3 n. 9.* dubitat, I. Quia qui jurat falsò, facit Deum testem & assecuratorem falsi, ergo Deo tribuit, quod illi convenire non potest. 2. Quia si diceret, confirmet DEUS suo testimonio hanc falsitatem, utique blasphemaret, ergo & blasphemat falsò jurans, nam eundem sensum habent falsa juramenta, non quòd jurans absolutè velit id fieri, sed saltem, quantum in se est, quod videtur sufficere ad blasphemiam.

DUBIUM II.

Quotuplex sit Juramentum.

261 **R** *Esp.* Divisiones aliquot communiter afferuntur, sed tantum accidentales, quæ speciem non mutant, ut in Confessione distinguere non sit opus, *Suar. Less. L. 2. c. 42. d. 2. Bonac. T. 2. d. 4. q. 1. p. 2.* Itaque dividitur,
 Primò. In Verbale, Reale, & Mixtum;
 cum videlicet fit vel verbis, vel actione aliquâ,
 ut erectione digitorum, contactu crucis, sceptri, Evangeliorum; vel & verbis simul & actione corporali, unde & vocatur Juramentum Corporale. *Vid. Bonac. l. c.*

Secundò.